

مقیاس سنجش اضطراب جدایی (فرم والدین):

روش اجرا و نمره‌گذاری (نسخه فارسی)

Separation Anxiety Assessment Scale (Parent Version): Instruction and Scoring (Persian Version)

Naieme Talaienejad

PhD Candidate in Clinical Psychology

Shahid Beheshti University

نعیمه طلایی نژاد

دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی

دانشگاه شهید بهشتی

مقدمه

مقیاس سنجش اضطراب جدایی (نسخه والد و کودک)^۱ توسط هان، هاجینلیان، ایسن، وندر و پینکاس در سال ۲۰۰۳ ساخته شد. این مقیاس دارای دو فرم والد و کودک است که هر کدام با ۳۴ ماده، ابعاد خاص اضطراب جدایی دوران کودکی را بر اساس ملاک‌های تشخیصی متن تجدیدنظر شده چهارمین راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی^۲ اندازه‌گیری می‌کند. چهار بُعد اصلی این ابزار ترس از تنها ماندن^۳، ترس از رهاشدن^۴، ترس از بیماری جسمی^۵ و نگرانی درباره حوادث خطرناک^۶ است. علاوه بر این، مقیاس سنجش اضطراب جدایی دو زیرمقیاس پژوهشی فراوانی حوادث خطرناک^۷ و فهرست نشانه‌های امنیت^۸ را نیز دربر می‌گیرد. داده‌های اولیه از اعتبار، روایی و کاربرد بالینی این مقیاس حمایت می‌کنند (هان، هاجینلیان، ایسن، ویندر و پینکاس، ۲۰۰۳؛ هاجینلیان و دیگران، ۲۰۰۳؛ هاجینلیان، مسنیک و ایسن، ۲۰۰۵). این مقیاس توسط پژوهشگرانی از جمله هان (۲۰۰۶)، مفرد، عبدالله و ابوسماح (۲۰۰۹) و مفرد، عبدالله و ابوسماح (۲۰۰۹) در پژوهش‌های متعددی به کارگرفته شده است. در ایران در پژوهش مفرد، عبدالله و اوبا (۲۰۱۰) ضرایب آلفای کرونباخ نسخه کودک این ابزار برای نمره کل و زیرمقیاس‌های ترس از تنها بودن، ترس از رهاشدن، ترس از بیماری جسمی و نگرانی درباره حوادث خطرناک به ترتیب برابر با ۰/۹۴، ۰/۹۳، ۰/۹۰، ۰/۸۲، ۰/۸۳ به دست آمد. ویژگی‌های روان‌سنجی فرم والدین مقیاس سنجش اضطراب جدایی علاوه بر بررسی در فرهنگ‌های دیگر در ایران نیز آزمون و تأیید شد (طلایی‌نژاد، مظاهری، قنبری و عسگری، ۱۳۹۴).

فرم والدین مقیاس سنجش اضطراب جدایی ابزاری ۳۴ ماده‌ای است که توسط پدر یا مادر تکمیل می‌شود. محدودیت زمانی برای پاسخ به مقیاس وجود ندارد. پاسخ‌دهندگان فراوانی نشانه‌های اضطراب جدایی در هر یک از ماده‌های مقیاس را بر مبنای مقیاس ۴ درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۴ (همیشه) درجه‌بندی می‌کنند.

1. Separation Anxiety Assessment Scale (child & parent version)1
2. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, *4th Edition*, Text Revision, (DSM-IV-TR)
3. fear of being alone
4. fear of abandonment
5. fear of physical illness
6. worry about calamitous events
7. frequency of calamitous events
8. Safety Signals Index

پاسخ‌دهنده گرامی

با سلام و احترام، لطفاً هر یک از سؤالات زیر را با دقت بخوانید و بعد در مورد آن که هرگز، گاهی اوقات، بیشتر اوقات یا همیشه درباره کودک شما صدق می‌کند، تصمیم بگیرید و در مقابل عبارتی که به بهترین نحو وضعیت کودک شما را توصیف می‌کند علامت بزنید. در مورد هیچ‌یک از سؤالات پاسخ درست یا غلط وجود ندارد. به یاد داشته باشید، که گزینه‌ای را انتخاب کنید که وضعیت کودک شما را به‌گونه‌ای که او معمولاً احساس می‌کند، توصیف کند. لطفاً به همه سؤالات پاسخ دهید.

سؤال	هرگز	گاهی اوقات	بیشتر اوقات	همیشه
۱ آیا لازم است شب‌ها در اتاق خواب کودکان بمانید تا او به خواب رود؟				
۲ آیا کودکان در مهدکودک/ پیش‌دبستانی به خاطر این که احساس مریض بودن می‌کند، پرستار یا مربی خاصی را ملاقات می‌کند؟				
۳ آیا کودکان در مورد نگرانی‌هایش از این که زمان برگرداندن او از مهدکودک/پیش‌دبستانی، مهمانی یا هر فعالیت دیگری دیر به دنبالش بروید صحبت می‌کند؟				
۴ آیا کودک شما از این که در خانه با یک پرستار تنها بماند، می‌ترسد؟				
۵ آیا شما، یکی از اعضای خانواده، خویشاوندان نزدیک یا یکی از دوستانتان تجربه یک تصادف جدی داشته است؟				
۶ آیا لازم است به کودکان قول بدهید که برای برگرداندن او از یک جشن تولد، بازی یا یک فعالیت فوق‌برنامه در مهدکودک/ پیش‌دبستانی حتماً به‌موقع دنبال او خواهید رفت؟				
۷ آیا کودک شما از این که در اتاق نشیمن تنها بماند می‌ترسد؟				
۸ آیا زمانی که کودکان احساس مریض بودن می‌کند، از رفتن به مهدکودک/ پیش‌دبستانی می‌ترسد؟				
۹ آیا کودک شما از نگرانی‌اش بابت این که در کشور بمب‌گذاری شود، حرفی می‌زند؟				
۱۰ آیا لازم است به کودکان قول بدهید که در خانه می‌مانید تا او به یک جشن تولد، بازی یا فعالیت فوق‌برنامه برود؟				
۱۱ آیا شما، یکی از اعضای خانواده، خویشاوندان نزدیک یا یکی از دوستانتان یک بیماری جدی داشته است؟				
۱۲ آیا کودک شما از این که به خانه یک دوست جدید برای بازی برود می‌ترسد؟				
۱۳ آیا کودک شما می‌ترسد که شب‌ها تنها بخوابد؟				
۱۴ آیا کودک شما در مورد حوادث و بلایای طبیعی مثل طوفان یا سیل به‌صورت کلامی ابراز نگرانی می‌کند؟				
۱۵ آیا لازم است همراه کودکان بمانید تا او بتواند به یک جشن تولد، بازی یا فعالیت فوق‌برنامه برود؟				
۱۶ آیا در همسایگی شما، از خانه‌ای دزدی شده است؟				
۱۷ آیا کودک شما به این خاطر که احساس مریض بودن می‌کند، از رفتن به محوطه بازی می‌ترسد؟				
۱۸ آیا کودکان برای این که بتواند همراه پرستار بماند، مرتب با شما تماس می‌گیرد؟				
۱۹ آیا کودکان در خانه به دنبال شما راه می‌افتد؟				
۲۰ آیا کودک شما از این که با اتوبوس به مهد یا اردو برود، می‌ترسد؟				
۲۱ آیا کودکان از نگرانی‌هایش در مورد این که اتفاقات بدی برای او خواهد افتاد، حرفی می‌زند؟				
۲۲ آیا کودک شما برای این که تمام طول شب را بتواند بخوابد، باید شما را صدا کند؟				
۲۳ آیا کودک شما در مورد رخ دادن اتفاقات بد برای افراد دیگر، چیزهایی را دیده یا شنیده است؟				
۲۴ آیا کودک شما از این که در حمام به‌تنهایی مسواک بزند یا حمام کند(دوش بگیرد)، می‌ترسد؟				

همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	هرگز	سؤال
				۲۵ آیا کودک شما از این که به همراه یک پرستار کودک در خانه تنها بماند تا شما بیرون از خانه کاری را انجام دهید و برگردید، می‌ترسد؟
				۲۶ آیا کودک شما در مورد این که اتفاقات بدی برای شما بیفتند، به صورت کلامی ابراز نگرانی می‌کند؟
				۲۷ آیا کودک شما به خاطر این که ممکن است بالا بیاورد، از ناهار خوردن در مهدکودک/ پیش دبستانی می‌ترسد؟
				۲۸ آیا کودکان برای این که بتواند شب‌ها بخوابد به چراغ خواب، رادیو یا تلویزیون نیاز دارد؟
				۲۹ آیا تا به حال یکی از اعضای خانواده، دوستان یا مربیان در یک بلای طبیعی مثل طوفان یا سیل آسیب دیده است؟
				۳۰ آیا کودک شما از این که در طول روز در اتاق خوابش تنها باشد، می‌ترسد؟
				۳۱ آیا کودکان از ترس این که بالا بیاورد، از خوردن صبحانه در خانه می‌ترسد؟
				۳۲ آیا کودک شما به کمک یک پرستار یا معلم خاص نیاز دارد تا بتواند به مهدکودک/ پیش دبستانی برود یا در آنجا بماند؟
				۳۳ آیا کودکان از این که او را در خانه بهترین دوستش برای بازی بگذارید، می‌ترسد؟
				۳۴ آیا کودکان هنگام ترک خانه به یک پتو یا اسباب بازی خاص برای این که احساس امنیت کند، نیاز دارد؟

روش نمره‌گذاری

در ابتدا تمام گزینه‌ها به صورت ۱ (برای هرگز) تا ۴ (برای همیشه) نمره‌گذاری می‌شوند. برای محاسبه زیرمقیاس‌ها به ترتیب زیر عمل شود.

زیرمقیاس «ترس از تنها ماندن»: جمع نمره‌های ماده‌های ۷-۱۳-۱۹-۲۴-۳۰.

زیرمقیاس «ترس از رها شدن»: جمع نمره‌های ماده‌های ۴-۱۲-۲۰-۲۵-۳۳.

زیرمقیاس «ترس از بیماری جسمانی»: جمع نمره‌های ماده‌های ۲-۸-۱۷-۲۷-۳۱.

زیرمقیاس «نگرانی در مورد وقوع حوادث خطرناک»: جمع نمره‌های ماده‌های ۳-۹-۱۴-۲۱-۲۶.

زیرمقیاس «فهرست نشانه‌های امنیت»: جمع نمره‌های ماده‌های ۱-۶-۱۰-۱۵-۱۸-۲۲-۲۸-۳۲-۳۴.

زیرمقیاس «فراوانی حوادث خطرناک»: جمع نمره‌های ماده‌های ۵-۱۱-۱۶-۲۳-۲۹.

نمره کلی مقیاس: جمع نمره‌های تمام ماده‌های مقیاس.

منابع

طلایی‌نژاد، ن.، مظاهری، م. ع.، قنبری، س. و عسگری، ع. (۱۳۹۵). ویژگی‌های مقدماتی مقیاس سنجش اضطراب جدایی (فرم والدین). فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۱۲ (۴۷)، ۲۳۵-۲۲۵.

Hahn, L., Hajinlian, J., Eisen, A. R., Winder, B., & Pincus, D. B. (2003). *Measuring the dimensions of separation anxiety and early panic in children and adolescents: The Separation Anxiety Assessment Scale*. Paper presented at the 37th annual convention of the Association for Advancement of Behavior Therapy, Boston.

Hajinlian, J., Hahn, L.G., Eisen, A. R., Zilli-Richardson, L., Reddy, L. A., Winder, B., et al. (2003). *The phenomenon of separation anxiety across DSM-IV internalizing and externalizing disorders*. Poster session presented at the 37th Annual Convention of the Association for the Advancement of Behavior Therapy, Boston, MA.

Hajinlian, J., Mesnick, J., & Eisen, A. R. (2005). *Separation anxiety symptom dimensions and DSM-IV anxiety*

disorders: Correlates, comorbidity, and clinical utility. Poster presented at the 39th annual convention of the Association for Behavioral and Cognitive Therapies; Washington, DC.

Mofrad, S., Abdullah, R., & Abu Samah, B. A. (2009). Perceived parental overprotection and separation anxiety: Does specific parental rearing serve as specific risk factor, *Asian Social Science*, 5, 109-116.

Mofrad, S., Abdullah, R., & Uba, I. (2010). Attachment patterns and separation anxiety symptom. *Asian Social Science*, 6, 148-153.

بهره‌برداری از نسخه‌های فارسی مقیاس‌هایی که در «آزمون‌های روانی» این فصلنامه ارائه می‌شوند، برای پژوهشگران و دانشجویان (برای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری) با ذکر منبع بلامانع است. در سایر موارد کلیه حقوق مربوط به نسخه‌های فارسی مقیاس‌ها متعلق به «مؤلف» است و چاپ، تکثیر و فروش تمامی مقیاس‌ها یا قسمتی از آنها تحت هر عنوان ممنوع است.